

Doel

- Een beeld krijgen van de ontwikkeling van Natura 2000-gebieden, hun kwaliteit en de invloed van drukfactoren. Daarvoor worden jaarlijks veldbezoeken aan deze gebieden uitgevoerd. De veldbezoeken vormen een aanvulling op de reeds bestaande monitoringssystematiek. Ze dragen daarmee bij aan het inzicht in de staat van de Natura 2000-gebieden en de mate waarin de instandhoudingsdoelstellingen gehaald worden.
- Onvoorziene ontwikkelingen in de instandhoudingsdoelen tijdig signaleren, daarmee kan mede bepaald worden of bijsturing wenselijk is.
- Bij het veldbezoek 2025 in het Drentsche Aa-gebied is stilgestaan bij de habitattypen H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels) en H91EOC Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) en bij de habitatrichtlijnsoorten H1099 Rivierprik, H1145 Grote modderkruiper, H1149 Kleine modderkruiper, H1163 Rivierdonderpad, H1166 Kamsalamander en H1337 Bever. Ook is gesproken over (externe) factoren die daar invloed op (kunnen) hebben.
- Ter voorbereiding op het veldbezoek hebben voortouwnemer en terreinbeheerder aandachtspunten gekozen en gezamenlijk besproken. Deze zijn verwerkt in het verslag.

Bijlagen

- bijlage 1: Kaart met de bezochte locaties tijdens het veldbezoek.
- bijlage 2: Synthesetabel concept-NDA met inschatting van de huidige ontwikkeling

Algemeen

In opdracht van provincie Drenthe worden alle Natura 2000-gebieden in Drenthe jaarlijks bezocht. Zo kan een actueel beeld gevormd worden van de ontwikkelingen en aandachtspunten binnen de gebieden. Het is het eerste N2000-veldbezoek met het waterschap Hunze en Aa's.

Tijdens dit veldbezoek zijn de N2000-doelen op de eigendommen van het waterschap Hunze en Aa's besproken en zijn enkele locaties in het N2000-gebied bezocht. Daarbij zijn een aantal ontwikkelingen besproken welke hieronder worden toegelicht.

BEVINDINGEN

Instandhoudingsdoelstellingen

Het beekstelsel en H3260A Beken en rivieren met waterplanten

Oorspronkelijk was de Drentsche Aa op de meeste plekken een ondiepere beek, maar door ingrepen in het bovenstrooms gelegen brongebied (graven sloten, drainage) en de uitvoering van onderhoud aan de beek is deze op een aantal trajecten dieper ingesneden en ligt de bodem lager dan oorspronkelijk het geval was. De verdiepte beek heeft (plaatselijk) een verdrogend effect op omliggende natuur. Het is wenselijk om het beekstelsel zoveel mogelijk in zijn oorspronkelijke staat te herstellen, zodat het weer als zelfstandig systeem met weinig beheer kan functioneren. Er zijn echter ook specifieke natuurwaarden ontstaan in en rond de diepe snelstromende beek, waaronder het habitatype H3260A Beken en rivieren met waterplanten. En ook het ontstane cultuurhistorische landschap op zichzelf is waardevol. Herstelmaatregelen en beheer vragen dus om maatwerk per locatie.

In de loop van de jaren zijn verschillende maatregelen getroffen om de beek ondieper te maken en de waterafvoer netto te vertragen. Zo zijn stenen drempels en houtig materiaal (takken en stammen) aangebracht in trajecten van het Gasterensche Diep; deze obstakels verminderen de stroming, waardoor meer sedimentatie plaatsvindt. Er loopt daarnaast een pilot naar de effecten van het verhogen van de beekbodem met zand (Pilot Beekbodemverhoging in het Anloerdiepje, Zeegserloopje en Taarlosche Diep).

Dergelijke maatregelen zijn effectief om grondwaterstanden in de omgeving te verhogen. Het bijbehorende onderzoeksprogramma dat kijkt naar de eerste 5 jaar na inrichting moet onder andere uitwijzen tot welke afstand vanaf de beek deze effecten op de grondwaterstanden meetbaar zijn. Een uitdaging is echter dat het water in de beek door uit- en afspoeling vanuit o.a. de landbouw in de omgeving te voedselrijk is. Een bijkomend effect van de genoemde maatregelen die de waterafvoer vertragen, is dat voedselrijk slib meer in het systeem blijft hangen (minder uitspoeling), waardoor waterplanten van voedselrijke omstandigheden zich uitbreiden. Een aandachtspunt is dat deze uitbreiding niet ten koste mag gaan van het habitatype H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels). Dit habitatype gedijt het beste in matig voedselrijke omstandigheden. De maatregelen om de afvoercapaciteit te verminderen, zijn noodzakelijk om verdroging van natuur rond de beek tegen te gaan. De oplossing voor duurzame instandhouding van H3260A is daarom verbetering van de waterkwaliteit. Welke nutriëntennorm noodzakelijk is, kan per deelgebied verschillen en moet daarom per deelgebied geanalyseerd worden. Deze analyse wordt opgenomen in het beheerplan.

Een andere opgave van de ondiepere beek met een geringere afvoercapaciteit is dat de kans op inundaties toeneemt. Inundaties horen van nature bij een beek, maar inundaties met het huidige voedselrijke beekwater leiden tot eutrofiëring van natuur langs de beek. Vooral in de zomer zijn inundaties ongewenst, omdat voedselrijk beekwater dan in de bodem kan trekken, omdat grondwaterstanden dan ruim onder maaiveld staan.

Tot slot leidt de lagere stroomsnelheid tot afname van stromingsminnende vissoorten, zoals serpeling (*Leuciscus leuciscus*) en bermpje (*Barbatula barbatula*; typische soorten van stromende laaglandbeken H3260A). Het toenemende aantal bevers (H1337 - *Castor fiber*) dat dammen bouwt in de Drentsche Aa leidt tot een verdere afname van de stroomsnelheid en een hogere kans op inundatie. Daarnaast bemoeilijken beverdammen de migratie van vissen, zoals de doelsoort rivierprik (H1099 - *Lampetra fluviatilis*).

Verschillende doelen en wensen die tegenstrijdig lijken, kunnen allemaal een plek krijgen in het Drentsche Aa-systeem door in verschillende deelgebieden de nadruk anders te leggen. In het Gasterensche Diep, tussen de brug in de weg Loon-Gasteren en de Tweediepskolk, zit bijvoorbeeld vrijwel de volledige populatie van de rivierprik, waarvoor de waterstroming behouden moet blijven. Beverdammen worden in dit deel daarom actief verwijderd. In minder kwetsbare delen is de bever wel welkom, waardoor daar een natuurlijk systeem ontstaat met beverdammen en stuwmeren.

H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

Beekbegeleidende bossen zijn in het verleden sterk afgenomen in het Drentsche Aa-gebied, terwijl juist meer beschaduwing van de beek gewenst is. Van nature waren grote delen van de beek beschaduwd door bos (figuur 1), waardoor er veel minder vegetatie in de beek groeide en de beek dus vanzelf openbleef. De huidige beek, met weinig beschaduwing en voedselrijk water afkomstig van de landbouwgebieden in de omgeving, groeit snel dicht met watervegetatie (figuur 2). Dit vraagt om een intensiever onderhoud om de beek open te houden, terwijl deze mate van onderhoud vanuit de natuurfunctie geredeneerd vaak ongewenst is. Het areaal vochtige alluviale bossen langs de beek uitbreiden lijkt een goede oplossing, maar hierdoor wordt het cultuurhistorische open beekdallandschap aangetast. Bovendien worden bosopslag en aangeplant materiaal op veel plekken door bevers omgeknaagd, omdat er voor bevers relatief weinig geschikt houtig materiaal aanwezig is. Hiervoor moet een nieuw evenwicht gevonden worden tussen de gewenste hoeveelheid beschaduwing en de jaarlijks optredende vraat door bevers.

Figuur 1: Het Anloërdiepje (locatie 3). De beschaduwde beek groeit niet snel dicht met watervegetatie. Hier is als pilot de beekbodem verhoogd.

H1099 Rivierprik

Op één traject van ca. 2 kilometerlometer in het Gastersche Diep in het Drentsche Aa-gebied paaien op enkele locaties jaarlijks uit zee terugkerende rivierprikken (*Lampetra fluvialis*). De totale populatie wordt op basis van de beschikbare data geschat op slechts enkele tientallen paaiende dieren in slechte intrek jaren en enkele honderden in goede jaren. Deze intrek van deze paaidieren vintrek van deze paaidieren vanuit zee vindt plaats in de periode november-februari. Na de paai in april sterven de volwassen dieren af en zijn er in de Drentsche Aa geen volwassen rivierprikken meer aanwezig. Daarnaast leven er momenteel ca. 20.000 - 25.000 juveniele prikclarven in de beekbodem. Activiteiten van bevers kunnen leiden tot het verdwijnen van het huidige leefgebied van de rivierprik door opstuwning (water gaat stilstaan en verslibben) en het functioneren van de beverdammen als migratie obstakels (de prikken kunnen er niet langs zwemmen).

Figuur 2: Het Gastersche Diep (locatie 1). De onbeschaduwde beek groeit hier snel dicht met watervegetatie, o.a. gele plomp (*Nuphar lutea*).

Om de huidige kwetsbaarheid van de bestaande Noord-Nederlandse rivierprik populatie te verminderen is het gewenst om het leefgebied van de populatie uit te breiden naar andere takken van het Drentsche Aa stroomgebied en mogelijk ook naar de Peizerdiep, Hunze en Ruiten Aa systemen. Gezien het feit dat het hier om een zeer kwetsbare soort gaat is een grondige analyse naar de huidige staat van mogelijke nieuwe leefgebieden + een wetenschappelijk advies m.b.t. de geschikte aanpak hiervoor (verplaatsen volwassen dieren, verplaatsen larven, kunstmatig feromoon spoor opwekken om volwassen dieren vanuit zee te lokken of het kweken van nieuwe larven) noodzakelijk.

H1145 Grote modderkruiper

De grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) kwam van nature voor in overstromingsmoerassen langs de Drentsche Aa. Door de afname van het aantal overstromingen staat deze soort onder druk. Op de lange termijn, als de waterkwaliteit verbeterd is, is het doel om inundatie weer meer mogelijk te maken en de overstromingsmoerassen te herstellen. Het moet voorkomen worden dat de populatie van deze kwetsbare soort in de tussentijd zo sterk afneemt in de Drentsche Aa dat de soort zich niet meer kan herstellen als het leefgebied hersteld wordt. Goede monitoring is belangrijk om dit risico in te kunnen schatten. De laatste monitoring heeft in 2019 plaatsgevonden, dus nieuwe monitoring is belangrijk. Op enkele sloottrajecten in de oeverlanden (De Punt, Wilde Veen en polder naast A28) zijn al fysieke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd om zomer refugia voor deze soort te herstellen (diepere kuilen in de bestaande sloten graven).

H1149 Kleine modderkruiper

Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) gedijt goed in het Drentsche Aa-gebied. De omstandigheden zijn gunstig en ook in de toekomst lijken de vooruitzichten voor kleine modderkruiper gunstig.

H1163 Rivierdonderpad

De afgelopen jaren is gericht gemonitord op de aanwezigheid van de rivierdonderpad (*Cottus perifretum*), onder andere met geavanceerde technieken waarmee DNA van de rivierdonderpad in het beekwater kan worden aangetoond. Hieruit werd geconcludeerd dat de rivierdonderpad op dit moment niet voorkomt in de Drentsche Aa. Uit het verleden zijn slechts enkele losse waarnemingen van rivierdonderpadden in de Drentsche Aa aanwezig, van voor de aanwijzing als Natura2000-gebied. Er zijn dus geen overtuigende aanwijzingen dat er een populatie rivierdonderpadden aanwezig was op het moment van aanwijzen van het gebied. Er wordt daarom gekeken of het instandhoudingsdoel onterecht is aangewezen en aangepast kan worden.

H1166 Kamsalamander

In 2017, 2020 en 2023 is in het Drentsche Aa-gebied gemonitord op de aanwezigheid van kamsalamander (*Triturus cristatus*), in opdracht van provincie Drenthe. Er is gemonitord in kilometerhokken waar waarnemingen

van kamsalamander bekend zijn van tussen 1990 en 2017 en in daaraan grenzende kilometerhokken. Geadviseerd wordt om de monitoring van kamsalamander te herhalen om de huidige situatie in beeld te brengen. De aanwezigen stellen voor om ook te monitoren op potentieel geschikte locaties waar geen historische waarnemingen van kamsalamander bekend zijn, omdat de soort zich sinds 2017 verspreid kan hebben.

H1337 Bever

Bevers (*Castor fiber*) hebben zich definitief gevestigd in het Drentsche Aa-gebied. De aantallen nemen nog steeds toe. De staat van instandhouding is derhalve gunstig. De aanwezigheid van bevers in de Drentsche Aa zorgt voor dynamiek doordat beverdammen stroming en loop van de beek veranderen en de bevers bomen en struiken doorknagen. Op zichzelf is dit een positieve ontwikkeling. Er treden alleen ook negatieve effecten op andere instandhoudingsdoelen op. Met name de kwetsbare locatie waar rivierprik paait kan door beveractiviteit ongeschikt raken. Om dit te voorkomen worden bevers zo veel mogelijk uit dat gedeelte van de beekloop geweerd. Daarnaast kan beveractiviteit erin resulteren dat grote lengtes van beektrajecten verstuwd worden door dammen en hier de stroomsnelheid sterk verlaagd wordt. Hierdoor komt de beschikbaarheid van habitat voor kenmerkende stromend water soorten (beekvissen, macrofauna) onder druk te staan, en daarmee ook de gestelde KRW en N2000 doelen.

Beheer

Door o.a. het graven van bevers in de oevers en door de veranderde draagkracht van de beekoevers kunnen maaimachines wegzakken als ze direct langs de beek maaien. Het is daardoor niet meer veilig om deze zone op de gebruikelijke manier te maaien. Dit geldt met name voor reguliere kranen en tractoren maar ook de speciale moerasvoertuigen met brede rupsen hebben hier last van. Nu wordt er vanuit de beek gewerkt wat ook ten goede komt aan de bereikbaarheid van de beekoevers ivm de boomopslag die gespaard moet worden. Dit brengt hogere beheerkosten met zich mee. Op sommige plekken wordt ervoor gekozen om de oeverzone niet meer te maaien. De verruiging die hierdoor optreedt, kan tot een gewenste toename van schaduw op de beek leiden, maar vanuit het cultuurhistorische open beekdallandschap is dit niet zonder meer gewenst. Dit wordt als aandachtspunt meegenomen bij de actualisatie van het N2000-beheerplan.

Herstelmaatregelen

Op locatie 3 (Anloerdiepje) is het effect van beekbodemverhoging waargenomen (figuur 1). Hier is in 2020 en 2021 de beekbodem verhoogd met zand en takkenbossen, als pilot om de effecten te onderzoeken. Het bleek niet mogelijk om in de omgeving geschikt zand te verkrijgen, voornamelijk omdat dit vervuild was met voedingsstoffen of PFAS. Het zand is daarom bij een leverancier gekocht. Het zand is in de beek gebracht via een slang, waardoor vanaf één punt langs de beek het zand over een traject van een kilometer kon worden ingebracht met relatief weinig schade aan de natuur. Tegelijk met het zand is hout in de sloot gelegd om te voorkomen dat het ingebrachte zand weg zou spoelen. Na de beekbodemverhoging wordt 5 jaar gemonitord. Er wordt gekeken naar zowel biotische factoren (o.a. macrofauna en vissen) als abiotische factoren (o.a. waterpeilen in de omgeving en sedimentsamenstelling en diepte in verschillende delen van de beek). Na 5 jaar wordt geëvalueerd of beekbodemverhoging een effectieve maatregel is om op grotere trajecten uit te voeren.

Exoten

De gevlekte Amerikaanse rivierkreeft (*Faxonius limosus*) komt voor in de Drentsche Aa, maar er worden geen hoge dichtheden waargenomen. Dit komt mogelijk door een relatief hoge predatiedruk op de kreeften, onder andere door de otter (*Lutra lutra*). Otters en andere predatoren komen veel meer voor in een natuurgebied als de Drentsche Aa dan in bijvoorbeeld landbouwsloten, waar kreeften in veel hogere dichtheden voorkomen. In de benedenloop van de Drentsche Aa komt grote waternavel (*Hydrocotyle ranunculoides*) voor. Bestrijding van deze exoot is erg moeilijk.

Conclusie

De bevindingen leiden tot het beeld dat:

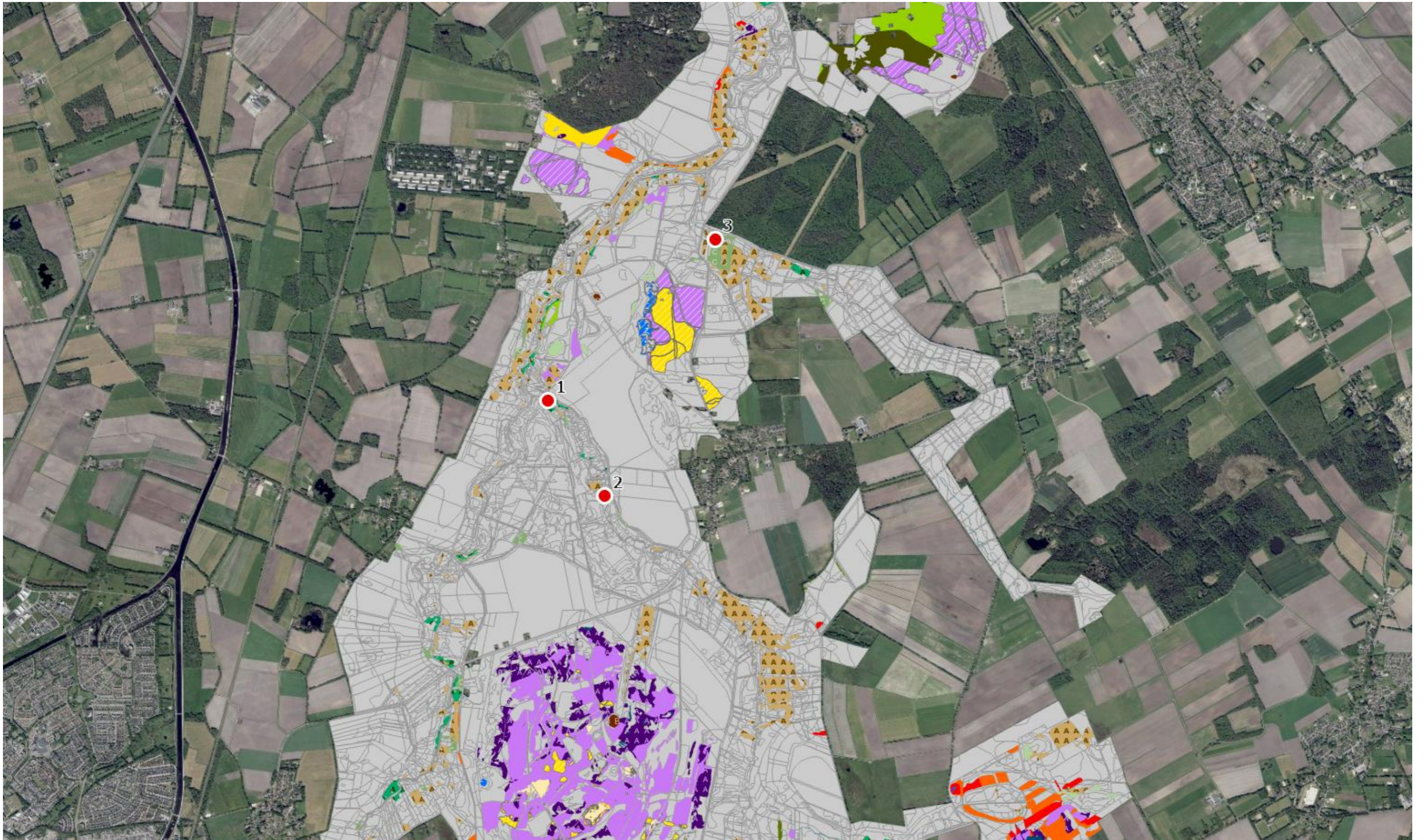
- Herstel van het oorspronkelijke, langzaam stromende beekdalsysteem met meer schaduw biedt ecologische winsten, zoals minder verdroging van omliggende natuur en er is minder intensief beheer nodig, maar het te voedselrijke beekwater leidt tot eutrofiëring. Daarnaast is het cultuurhistorische open beekdallandschap waardevol. Om verschillende doelen en wensen een plek te geven in het Drentsche Aa-gebied wordt de nadruk in verschillende deelgebieden anders gelegd.
- Door de toenemende activiteiten van bevers is de enige paaiplaats van rivierprik nóg kwetsbaarder geworden. Nader onderzoek naar de mogelijkheden om rivierprikken op andere plaatsen in het Drentsche Aa-gebied te herintroduceren is gewenst.

- Om de instandhoudingsdoelen voor H1145 Grote modderkruiper op lange termijn te borgen is systeemherstel van zijn leefgebied noodzakelijk. Om te beoordelen of tot die tijd noodmaatregelen getroffen moeten worden, is goede monitoring belangrijk.
- Er loopt een pilot naar de effecten van beekboderverhoging. Na 5 jaar monitoring wordt beoordeeld of het een effectieve maatregel is om op grotere trajecten uit te voeren.

Accordering verslag

Dit verslag is met instemming van alle aanwezigen bij het veldbezoek en de provinciale co-lezer vastgelegd

Bijlage 1: Habitattypenkaart met de bezochte locaties (rode stippen)

Bijlage 2: Synthesetabel concept-NDA met inschatting van de huidige ontwikkeling NDA-tabel (concept) Drentsche Aa-gebied

In 2024 ingevuld door SBB en HDL.

Kleurcodegebruik:

- groen: vegetatieontwikkeling is in lijn met instandhoudingsdoelstellingen;
- oranje: op basis van vegetatieontwikkeling blijkt behoud geborgd maar gewenste verbetering blijft uit;
- rood: verslechtering vastgesteld. De aanwezigheid van een restopgave wil zeggen dat de maatregelen het knelpunt niet hebben opgelost tot het punt dat er uit de vegetatiekarteringen (of andere monitoringsstromen) volgt dat de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden behaald.

Invalmogelijkheden:

- trend gelijk aan NDA
- trend positiever dan NDA
- trend negatiever dan NDA

Habitattypen

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling		Trend oppervlakte	Trend kwaliteit	Omgevingscondities / knelpunten	Restopgave met vastgesteld maatregelenpakket?	Veldbezoek 2024 SBB Verandering t.o.v. NDA	Toelichting SBB	Veldbezoek 2024 HDL Verandering t.o.v. NDA	Veldbezoek 2025 Waterschap Verandering t.o.v. NDA
	Opp.	Kwal.								
Stuifzandheide met struikheide	=	>	Stabiel	Stabiel	Stikstofdepositie, Beperkte windwerking	Ja	trend gelijk aan NDA	Beheerinspanning is toegenomen om kwaliteit stabiel te houden		Nvt
Binnenlandse kraaiheidebegroeiingen	=	>	Onduidelijk	Onduidelijk	Stikstofdepositie, beperkte oppervlakte	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Zandverstuivingen	=	=	Stabiel	Onduidelijk	Beperkt oppervlakte, stikstof, verandering in gebruik	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Zure vennen	=	>	Afname	Onduidelijk, mogelijk verbetering	Hydrologie, stikstofdepositie	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling		Trend oppervlakte	Trend kwaliteit	Omgevingscondities / knelpunten	Restopgave met vastgesteld maatregelenpakket?	Veldbezoek 2024 SBB Verandering t.o.v. NDA	Toelichting SBB	Veldbezoek 2024 HDL Verandering t.o.v. NDA	Veldbezoek 2025 Waterschap Verandering t.o.v. NDA
	Opp.	Kwal.								
Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>	Onduidelijk	Onduidelijk	Vervuiling (grond)water	Ja	<			Nvt
Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	Afname	Afname	Stikstof, hydrologie	Ja	trend gelijk aan NDA		=	Nvt
Droge heiden	=	=	Toename	Afname	stikstofdepositie	Ja	trend gelijk aan NDA		=	Nvt
Jeneverbesstruweel	=	>	Stabiel	Afname	Stikstofdepositie, veroudering	Ja	trend gelijk aan NDA	Verjonging zichtbaar van jeneverbessen. In het beheer is aandacht voor vrijzetten en vitaliteit jeneverbessen	=	Nvt
Heischrale graslanden	>	>	Toename	Stabiel	Verzuring en vermesting door stikstofdepositie, verdroging	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Blauwgraslanden	>	>	Toename	Stabiel	Verzuring en vermesting door stikstof, verdroging	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	Toename	Stabiel	Overstroming met voedselrijk beekwater (bever en piekneerslag)	Ja	trend gelijk aan NDA	Zorgen over toename verruigde vegetatie (vooral langs de beek) met echte eutrofe soorten zoals brandnetel en braam.		Nvt

Habitattypen	Instandhoudingsdoelstelling		Trend oppervlakte	Trend kwaliteit	Omgevingscondities / knelpunten	Restopgave met vastgesteld maatregelenpakket?	Veldbezoek 2024 SBB Verandering t.o.v. NDA	Toelichting SBB	Veldbezoek 2024 HDL Verandering t.o.v. NDA	Veldbezoek 2025 Waterschap Verandering t.o.v. NDA
	Opp.	Kwal.								
Actieve hoogvenen (heideveentjes)	=	>	Onduidelijk	Onduidelijk	Hydrologie en overmatige stikstofdepositie	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Overgangs- en trilvenen	>	>	Toename	Toename	Lokaal verdroging, verzuring en vermesting door overmatige stikstofdepositie, overstroming met voedselrijk water (bever en piekneerslag)	Ja	trend gelijk aan NDA	Zorgpunt bij erg natte jaren is de maaibaarheid van de vegetatie. Het maaien is nodig i.v.m. de hoge voedselrijkdom in het systeem		Nvt
Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	Toename	Stabiel	N.v.t.	Nee	trend gelijk aan NDA			Nvt
Beuken-eikenbossen met hulst	=	=	Onduidelijk	Onduidelijk, mogelijk afname	Beperkte oppervlakte	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Eiken-haagbeukenbos	>	>	Onduidelijk	Onduidelijk, mogelijk toename	Beperkte oppervlakte	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Oude eikenbossen	=	=	Onduidelijk	Onduidelijk	Beperkte oppervlakte en stikstofdepositie	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Hoogveenbossen	>	>	Toename	Stabiel	Beperkte oppervlakte	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt
Beekbegeleidende bossen	>	>	Toename	Afname	Verdroging, beperkte oppervlakte	Ja	trend gelijk aan NDA			Nvt

Habitatrichtlijnsoorten

Habitatrichtlijnsoorten	Code	Doelen voor omvang en kwaliteit leefgebied	Doel voor populatie	Is hd in bereik?	Knelpunt	Veldbezoek 2024 SBB Verandering t.o.v. NDA	Toelichting SBB	Veldbezoek 2024 HDL Verandering t.o.v. NDA	Veldbezoek 2025 Waterschap Verandering t.o.v. NDA
Gevlekte witsnuitlibel	H1042	=, =	=	Onduidelijk	Onvoldoende gegevens	trend gelijk aan NDA		=	nvt
Rivierprik	H1099	=, =	>	Nee (populatie stabiel)	Beperkte populatie en aanwezigheid bever	? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's			In de Drentsche Aa is een beperkte, maar voorlopig stabiele, populatie aanwezig. Deze komt wel meer onder druk te staan door o.a. de bouw van beverdammen in het leefgebied. Monitoring van het bestand vindt iedere 3 jaar plaats door waterschap Hunze en Aa's en Wageningen Marine Research. De volgende meetronde staat gepland in 2026.
Grote modderkruiper	H1145	=, =	=	Onduidelijk	Onvoldoende gegevens	? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's			: In 2016 heeft er een uitgebreide inventarisatie voor deze soort plaatsgevonden door de RAVON. In 2019 zijn de bekende leefgebieden nogmaals bemonsterd naar aanleiding van enkele droge zomers en zijn op verschillende locaties in de Drentsche Aa

									werkzaamheden uitgevoerd om leefgebieden geschikter te maken voor het overleven van droge zomers. Advies is om het verspreidingsonderzoek uit 2019 te herhalen in 2026. Huidige situatie onbekend.
Kleine modderkruiper	H1149	=, =	=	Ja	Nee	? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's			Populatie stabiel, geen nadere acties benodigd
Rivierdonderpad	H1163	=, =	=	Nee	Komt niet voor	? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's			Soort niet aanwezig in de Drentsche Aa. In 2018 heeft de RAVON een onderzoek afgerond naar de aanwezigheid van de Rivierdonderpad in de Drentsche Aa. Deze soort blijkt niet meer aanwezig te zijn. Provincie Drenthe is in overleg met LNVN over het vervolg (opties: afvoeren als doelsoort, opstarten uitzetprogramma, geen actie ondernemen en afwachten)
Kamsalamander	H1166	>, >	>	Ja	Nee	? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's		? Data ligt bij Waterschap Hunze en Aa's	Hier heeft het waterschap geen monitoring voor uitgevoerd
Bever	H1337	=, =	=	Ja	Vormt zelf een knelpunt voor	trend gelijk aan NDA	Toename van het aantal individuen		

					andere soorten en habitattypen				